

Тема : Підготовка до ДПА

Тестові завдання щодо вживання апострофа:

1. Знайти слово, в корені якого ставиться апостроф:
а) мед. . . яний; в) моркв. . . яний;
б) духм. . . яний; г) рум. . . яний.
2. Знайти слово, в корені якого не ставиться апостроф:
а) дерев. . . яний; в) мавп. . . ячий;
б) олов. . . яний; г) круп. . . яний.
3. Знайти слово, в якому після р ставився апостроф:
а) р. . . ясний; в) кучер. . . явий;
б) бур. . . ян; г) бур. . . як.
4. Знайти слово, в якому після р не ставиться апостроф:
а) сузір. . . я; в) подвір. . . я;
б) дір. . . явий; г) матір. . . ю.
5. Знайти слово, в якому апостроф після префікса є:
а) з. . . агітувати; в) з. . . уміти;
б) без. . . іменний; г) без. . . ядерний.
6. Знайти слово, в якому апострофа після префікса нема:
а) з. . . ясувати; в) з. . . економити;
б) роз. . . єднати; г) під. . . їхати.

Тести щодо вживання м'якого знака

1. Знайти дієслово, в якому пишеться м'який знак:
а) смієш. . . ся; в) хитаєш. . . ся;
б) будуєт. . . ся; г) дивиш. . . ся.
2. Знайти дієслово, в якому не пишеться м'який знак:
а) мовчит. . . ; в) спит. . . ;
б) сидиш. . . ; г) носит. . . .
3. Знайти слово, в якому після ц ставиться м'який знак:
а) принц. . . ; в) стрілец. . . ;
б) шприц. . . ; г) палац. . . .
4. Знайти слово, в якому після ц не ставиться м'який знак:
а) гонец. . . ; в) стрілец. . . ;
б) камінец. . . ; г) палац. . . .
5. Знайти слово, в кінці якого м'який знак не ставиться:
а) велетен. . . ; в) календар. . . ;
б) кін. . . ; г) молод. . . .
6. Знайти слово, в якому м'який знак стоїть перед суфіксом -ськ-:
а) кін. . . ський; в) рибал. . . ський;
б) велетен. . . ський; г) громадян. . . ський.
7. Знайти слово, в якому м'який знак не стоїть перед суфіксом -ськ-:
а) ковал. . . ський; в) урал. . . ський;
б) севастопол. . . ський; г) селян. . . ський.
8. Знайти слово з м'яким знаком:
а) гал. . . ці; в) дівчинон. . . ці;
б) біл. . . ці; г) фіал. . . ці.
9. Знайти слово без м'якого знака:
а) дон. . . ці; в) ред. . . ці;
б) сторін. . . ці; г) лял. . . ці.

Тести щодо правопису префіксів

з-, с-, роз-, без-, при-, пре-, прі-

1. Знайти слово з префіксом с-:
а) . . . чистити; в) . . . киснути;
б) . . . бити; г) . . . валити.
2. Знайти слово з префіксом з-:
а) . . . шити; в) . . . фотографувати;
б) . . . питати; г) . . . кинути.
3. Знайти слово з префіксом роз-:
а) . . . край; в) . . . славний;

- б) . . . хмарний; г) . . . трусити.
 4. Знайти слово з префіксом без-:
 а) . . . валитися; в) . . . страшний;
 б) . . . пустити; г) . . . сипати.
 5. Знайти слово з префіксом при-:
 а) . . . ставити; в) . . . гіркий;
 б) . . . малий; г) . . . сміливий.
 6. Знайти слово з префіксом пре-:
 а) . . . ховати; в) . . . широкий;
 б) . . . сипати; г) . . . кріпити.
 7. Знайти слово з префіксом прі-:
 а) . . . високий; в) . . . звище;
 б) . . . кордонник; г) . . . морський.

Тести щодо правопису слів іншомовного походження

- Визначити в якому з іншомовних слів ставиться м'який знак:
 а) об. . .ект; в) кон. . .як;
 б) комп. . .ютер; г) бар. . .ер.
- Визначити в якому з іншомовних слів ставиться апостроф:
 а) ател. . .є; в) порт. . .єра;
 б) біл. . .ярд; г) кур. . .єр.
- Знайти власну назву, в якій ставиться -ь-:
 а) Н. . .ю-Йорк; в) В. . .єтнам;
 б) Х. . .юстон; г) Амудар. . .я.
- Знайти власну назву, в якій ставиться апостроф:
 а) П. . .ємонт; в) Корділ. . .єри;
 б) Севіл. . .я; г) Пхен. . .ян.
- Знайти слово, в якому не ставиться ні -ь-, ні апостроф:
 а) конферанс. . .є; в) п. . .єдестал;
 б) борд. . .юр; г) інтерв. . .ю.
- Знайти слово, в якому пишеться -и-:
 а) фабр. . .ка; в) дев. . .з;
 б) арх. . .в; г) операц. . .я.
- Знайти слово, в якому пишеться -і-:
 а) рад. . .ст; в) доз. . .метр;
 б) г. . .рлянда; г) д. . .ректор.
- Знайти слово, в якому пишеться -ї-:
 а) сер. . .ал; в) ген. . .альний;
 б) рад. . .ус; г) моза. . .ка.
- Знайти слово, в якому пишеться -е-:
 а) конве. . .р; в) силу. . .т;
 б) карі. . .с; г) ді. . .та.
- Знайти слово, в якому пишеться -є-:
 а) фа. . .тон; в) про. . .кт;
 б) фе. . .рверк; г) по. . .т.
- Знайти слово, в якому подвоюються приголосні:
 а) кла(с); в) гру(п)а;
 б) то(н)а; г) ко(л)ектив.
- Знайти слово, в якому не подвоюються приголосні:
 а) а(л)єя; в) ві(л)а;
 б) ва(н)а; г) не(т)о.

ТЕСТИ щодо прямої мови та діалогу

- Знайти і правильно записати речення, в якому пряма мова стоїть перед словами автора:
 а) Буде буря подумав Тарас і швидко закрокував.
 б) Запам'ятайте це місце, Євгене, сказав Брянський. Після війни приїдемо сюди відпочивати.
 в) Загриміли гармати, заграла дзвони, а козаки закричали Слава, слава гетьманові Хмельницькому!
 г) Капітан скомандував Звертай, Олег, на Дніпро!
- Знайти і правильно записати речення, в якому пряма мова стоїть після

слів автора:

- а) Невже командира роти вбито подумав солдат з тривогою.
  - б) Три біди є у людини – смерть, старість і погані діти вчить українське прислів'я.
  - в) Не проводжайте мене попросила Ляля рідних я скоро повернуся.
  - г) Великий римський Цицерон сказав Дім, в якому немає книг, подібний до тіла без душі.
3. Знайти і правильно записати речення, в якому пряма мова розривається словами автора:
- а) Будь здорова, чорноброва, сказав Карпо, легенько кивнувши головою.
  - б) Дідусь мовляє тихо, урочисто Щасливі дітки, ви, що народилися в лагідний час, в безпечну годину.
  - в) Ой на морі хвиля грала сумно дівчина співала у долині роса впала, поламала цвіт.

Морфологічна норма

1. Неправильно утворено форму ступеня порівняння прикметника в рядку

- А якнайзручніший
- Б більш сучасний
- В найелегантніший
- Г найбільш міцний
- Д більш добріший

2. Наказовий спосіб дієслова вжито в значенні іншого способу в рядку

- А Мама каже, що скільки не дай книжок, а їм усе мало.
- Б Ви, тату, їдьте, а я швидко наздожену вас і пішки!
- В Берімо приклад із дерев: ростімо у височінь життя.
- Г Хай не зітруться підкови, хай не підіб'ються ваші коні.
- Д Схаменіться! Будьте люде, бо лихо вам буде.

3. Помилку у творенні ступеня порівняння прикметника допущено в реченні

- А Нарешті настали найзаповітніші для кожного випускника дці, сповнені найприємніших вражень.
- Б До свята діти вирішили купити квіти: для мами взяли троянди, найніжніші з-поміж усіх, які були, а для бабусі вибрали найяскравіші хризантеми.
- В Студенти знають психологічну драму «Блакитна троянда» Лесі Українки як найекстраординарніший і найпрекрасніший твір поетеси.
- Г Що більш відповідальна людина, то більш складне її життя, адже вона все хоче зробити бездоганно й для цього докладає неабияких зусиль.
- Д Найважливіші відкриття людства, як не дивно, є найменш очікуваними: хто б міг собі уявити, що грибок стане джерелом пеніциліну.

4. У формі наказового способу наведено всі дієслова, ОКРІМ

- А пиши Б чеши В неси Г даси Д проси

5. Граматично правильне речення утвориться, якщо до фрагмента «Переглянувши фільм,...» додати

- А проводиться обов'язковий аналіз гри акторів.
- Б хлопці поділилися своїми враженнями з нами.
- В він надзвичайно сподобався всім моїм друзям.
- Г з радістю знову перечитується художній твір.
- Д головний герой був прекрасним актором.

6. Неправильно утворено відмінкову форму числівника в реченні

- А Українці дуже талановиті: до дев'яноста відсотків з них музикальні, здатні до музикування.
- Б Понад двісті років тому на території Лівобережної України з'явилося це мальовниче село.
- В Місяць мчить навколо Землі зі швидкістю три тисячі шістсот вісімдесят один кілометр за годину.
- Г Молоко містить близько ста! різних речовин, має високі споживні властивості, зумовлені його хімічним складом.
- Д Деревоподібні кактуси виростають розгалуженими або зімкнутими і в діаметрі сягають двадцяти п'яти сантиметрів.

7. Граматично правильне речення можна утворити, якщо до фрагмента «Оглядаючи експозицію музею,...» додати

- А екскурсоводом було наведено невідомі факти про неї.
- Б усі експонати вразили нас своїм різноманіттям.
- В уважно слухайте гіда, робіть короткі записи.
- Г наші знання з історії були дуже доречними.

Д це чудова можливість поринути в минуле.

8. Замінити прикметник *цілий* займенником *увесь* (у потрібній формі) НЕ МОЖНА в реченні

А На толоку традиційно збиралася ціла вулиця.

Б Цілий вік вона тужила за своїм утраченим коханням.

В Не вистачить цілого життя, щоб дяку тобі скласти, мамо!

Г Казан хоч і був цілий, але вже добре пощербився.

Д Квитки на спектакль були куплені для цілої школи.

9. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Щодня ми реалізуємо себе, (1) виявляючи своє ставлення (2) до навколишнього світу, і найповніше, (3) найглибше (4) цей процес відбувається в мовленні під час повсякденного спілкування.

А дієприслівник (форма дієслова)

Б прикметник

В займенник

Г прийменник

Д прислівник

10. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

(1) Нині важко й уявити, що відносно недавно — (2) якихось сорок (3) років тому — чи не головним засобом духовного порозуміння в молодіжному середовищі була не рок-музика, а (4) таки поезія.

А іменник Б числівник В займенник Г прислівник Д частка

11. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Олена Теліга вважала, (1) що для українки має бути (2) характерним поєднання «найкращої жіночності з найвищою мужністю», і переймалася (3) тим, що в українській літературі не (4) створено ідеального образу жінки.

А прикметник Б дієслово В сполучник Г прислівник Д займенник

12. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені в реченні слова (*цифра позначає наступне слово*).

Дика груша (1) облита білим молоком, і в тому пахучому молоці, (2) що (3) стиха піниться, бджоли (4) неначе киплять.

А займенник Б дієприкметник В прислівник Г сполучник Д частка

З'ясуйте, яким членом речення є виділений фрагмент.

Член речення

1 підмет

2 присудок

3 додаток

4 означення

Приклад речення

А Жити на повну, без обмежень і страху – ось *мета* успішної особистості.

Б У європейських школах елементом форми для дівчат є спідниця *в клітинку*.

В Скасовано всілякі *заборони* – і волі дух зривається в простір.

Г Циферблат наріжного годинника *хуртовина* снігом замела.

Д Крізь високий густий очерет біліла широкою срібною *стрічкою* Рось.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) Ніщо так не любила Ольвія, як степ.

(2) З ранньої весни і до пізньої осені бувала вона в степу. (3) Тільки зникне біла зимова ковдра, як вона вже мчала батьковим конем за місто. (4) І хай ще по балках і яругах ховається сніг, а степ уже дихає свіжістю. (5) І вітри його — манливі і *тревожні*. (6) І на душі тоді *неспокій*, і кудись тебе тягне, а куди — сама не збагнеш. (7) А *виберешся* з міста ще через день-два, і степ уже інший — *золотисто/жовтий*. (8) То буяє *першо/цвіт* весняний. (9) На початку травня степ *вбирається* в зелені шати. (10) І тоді від краю до краю — смарагдове море, у якому то тут, то там квітне *жовто/зілля*, синьо спалахує волошка. (11) Пішов у ріст *тонко/ніг*, та так дружно, так ясно, що кінь бреде немов земним шумовинням... (В. Чемерис)

7. Орфографічна помилка допущена в слові

А *тревожні*

Б *неспокій*

В *виберешся*

Г *вбирається*

8. Антоніми вжито в реченні

А *першому*

Б *другому*

В *третьому*

Г *десятому*

9. Частку вжито у фрагменті

- А З ранньої весни і до пізньої осені бувала вона в степу...
Б І хай ще по балках і яругах ховається сніг...
В ...і кудись тебе тягне...
Г ...тоді від краю до краю — смарагдове море...
10. Складнопідрядне речення з підрядним часу
А_третє
Б четверте
В десяте
Г одинадцятє

Прочитайте текст 1. Виконайте завдання 7 - 10 до нього.

(1) Ви тільки подивіться, люди! (2) *Якби* я хотів, *щоб* ви побачили цю чарівну казку! (3) Вона *прийшла-таки* до нас, довгождана, вимріяна, срібляста. (4) Вона *не виткана* з буйного зеленого листу, з розмаїтості квітів і трав. (5) Вона створена із звичайної води, що перетворилась у чарівні сніжинки. (6) - Здрастуй, зимова казко! (7) Якби почула вона мене!

5. Орфографічну помилку допущено в слові:

- А *якби*
Б *щоб*
В *не виткана*
Г *прийшла-таки*.

6. Непохідний прийменник, що вживається з іменником у знахідному відмінку вжито в реченні:

- А першому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому.

7. Вигук ужито в реченні:

- А першому
Б другому
В третьому
Г шостому.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) Національний музей/садиба Миколи Пирогова розташований у південно/західній частині міста Вінниці.
(2) Саме тут, у мальовничій садибі Вишня протягом останніх двадцяти років жив і працював видатний учений, геніальний хірург, анатом, творець воєнно/польової хірургії, ... Товариства Червоного Хреста, прекрасний педагог і громадський діяч Микола Пирогов. (3) Микола Пирогов першим у світі здійснив розподіл поранених і хворих залежно від важкості й місця поранення, створив транспортні відділення, застосував ефірний наркоз і нерухому гіпсову пов'язку. (4) Заслуги науковця високо/оцінені медиками всього світу, його відкриття застосовують у сучасній лікувальній справі.

7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
Б другому
В третьому
Г четвертому

8. Окремо в тексті треба писати сполуку слів

- А музей/садиба
Б південно/західний
В воєнно/польової
Г високо/оцінені

9. Складним є речення

- А перше
Б друге

- В третє
Г четверте

10. Замість крапок у другому реченні можна вставити всі слова, ОКРІМ

- А фундатор
Б засновник
В майстер
Г зачинатель

Доберіть приклад до кожного типу складного речення.

Тип складного речення

- 1 складносурядне
2 складнопідрядне
3 безсполучникове
4 складне з різнимивидами зв'язку

Приклад речення

- А Людський мозок утворюють дві півкулі, кожна з цих половин має свої функції.
Б Ліва півкуля відповідає за логіку й мову (думає), а права пов'язана з інтуїцією та творчою уявою.
В Саме уява є джерелом нескінченного потоку ідей та образів, що потім розвиваються.
Г Уява оперує образами, і саме цей дар люди не використовують, а ті, які навчилися це робити, сприймають світ творчо.
Д Отже, використайте уяву, цей дар природи, для досягнення успіху, для зміни світу на краще, для позитивного погляду на життя.

Укажіть відповідність між словом та тією роллю, яку воно виконує в поданому реченні.

1 Присудок	А Отримати подарунок завжди приємно.
2 Обставина	Б Він повернувся <u>вибачитися</u> .
3 Додаток	В Маруся запропонувала батькам <u>поїсти</u> .
4 Означення	Г У мене виникло бажання з усіма <u>зустрітися</u> .
	Д Останні дні були <u>сірими</u> і <u>сумними</u> .

Установіть, якими однорідними ускладнено кожне речення.

Однорідні члени

Приклад

1 підмети	А З-за гори скакнула невеличка іскорка і променястою стрілою перетяла весь степ.
2 присудки	Б Доводилось вам міряти безмірні шляхи зелених та рівних степів?
3 означення	В Сірим змієм плазує шлях гори у долину поміж зеленою травою безкрайого степу.
4 обставини	Г Ніщо не забороняє вашим очам виміряти степ і вздовж, і вшир, і впоперек.
	Д Не тільки погляд, а й ваша душа тонуть у безмірній безодні прозорі далечини.

Укажіть відповідність

1 означення	А Божий світ, оповитий красою, задрімав у легенькому сні.
2 прикладка	Б Високих зір тополі не дістануть, але ростуть у небо крізь роки.
3 обставина	В Солодкою стрілою пізній цвіт, скрадаючися, приморозок раниць.
4 додаток	Г Озброєні діти Залізнякаві, ми пройдем шляхами при стиглому житті.
	Д Не повертайтеся на круги своя: нічого се, крім болю, не приносить.

Установіть відповідність

Односкладне речення

Приклад

1 означено-особове	А Добре діло роби сміло.	☐	1
2 неозначено-особове	Б Сядемо гуртом та й поговоримо на близькі птахам і людям теми.	☐	2
3 узагальнено-особове	В Така шалена стужа, така крута зима.	☐	3
4 безособове	Г Покосили трави.	☐	4
	Д Нам дано одне життя прожити.		

Установіть відповідність

Вид підрядного речення

- 1 означальне
- 2 з'ясувальне
- 3 обставинне місця
- 4 обставинне мети

Приклад

- А Чуже ми щастя вірно берегли, щоб мати й власне в рідній хаті.
- Б Не можна допустити, щоб людиною керував страх.
- В Не маєм права забувати пісень, яких навчила мати.
- Г Клен старий на мене дивиться, наче батько на дитя.
- Д Тепер я скрізь, де світло і любов.

1	
2	
3	
4	

Установіть відповідність

Вид підрядного речення

- 1 обставинне порівняльне
- 2 обставинне місця
- 3 обставинне причини
- 4 обставинне умови

Приклади

- А Якщо на Василів вечір (14 січня) зірок на небі рясно, чекайте ягідного літа.
- Б І ще більше я ствердився в істині, що не знає Поезія відстані.
- В Вогонь то здіймався, то падав, наче дихали груди.
- Г Де кров текла козацькая, трава зеленіє.
- Д Я прокинувся через те, що поїзд сіпнув і раптом пішов швидше.

	1
	2
	3
	4

Завдання відкритої форми з розгорнутою письмовою відповіддю

Прочитайте наведений текст.

*Можливість легко й безперешкодно спілкуватися в Інтернеті - одна з найвиразніших рис сучасності. Завдяки Світовій Павутині сьогодні можна знайти багатьох однодумців і навіть друзів не лише десь поблизу, а й у найдаліших куточках планети, отримувати від них різноманітну інформацію й миттєво на неї реагувати. Виникає ілюзія, що світ меншає, кордони стираються, люди ближчають... **Викладіть Ваш погляд на проблему: Чи здатне спілкування он-лайн замінити людині справжні, «живі» взаємини?** Викладіть Ваш погляд на цю проблему.*

Сформулюйте тезу, наведіть два переконливі аргументи, які найкращі підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури (укажіть проблему, порушену письменником, назву твору, назвіть художній образ, через який проблема розкрита, наведіть цитату з твору тощо), історичні факти або випадки із життя. Не переказуйте змісту, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновок.

Завдання відкритої форми з розгорнутою письмовою відповіддю

Прочитайте наведений текст.

*Сучасна цивілізація стрімко розвивається, тож з'являється сила-силенна актуальної, цікавої, але щоразу складнішої інформації. Саме тому в багатьох із нас виникає закономірне бажання пізнавати якомога більше, набувати нових і нових умінь. На жаль, це прагнення розбивається об прикру реальність: здійснити все омріяне нам просто не до снаги. **Викладіть Ваш погляд на проблему: Що краще: зосередитися на певній діяльності й досягти успіху в ній чи шукати себе в багатьох галузях?** Викладіть Ваш погляд на цю проблему.*

Сформулюйте тезу, наведіть два переконливі аргументи, які найкращі підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури (укажіть проблему, порушену письменником, назву твору, назвіть художній образ, через який проблема розкрита, наведіть цитату з твору тощо), історичні факти або випадки із життя. Не переказуйте змісту, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновок.